Čabän

Ročník XV. Číslo 11

2011 december

Mesačník Slovákov Békéšskej Čaby a okolia

Na stromčeku sviečka svieti,
pokoj, šťastie nech k Vám letí.
A keď rozžiaria sa Vaše tváre,
by hojnosti ste mali stále.

NAŠI VYZNAMENANÍ 2011

Za čabianskych Slovákov – Slovenská samospráva župného mesta Békešská Čaba

Anna Korčoková Vargová

Anna Korcsoková Vargová sa narodila v novembri roka 1949 štvrtým deťom sarvašskej slovenskej rodiny. Od svojho detstva jej celú životnú dráhu prenikala mnohoraká aktivita, ktorá pravidelne bola spojená so Slovákmi. Ako sarvašská žiačka nižšieho stupňa, a potom ako čabianska gymnazistka sa zapojila do mimovyučovacích záujmových krúžkov prezentujúce a zachovávajúce hodnoty našej národnosti – ako ľudový tanečný súbor, slovenský recitačný a divadelný krúžok, alebo školský spevokol. Následkom prijatia ponuky miesta vychovávateľky a externej učiteľky slovenčiny sarvašskej školy a detského domova svoje segedínske vysokoškolské štúdiá slovenčiny ukončila dialkovo. V roku 1975 sa stala učiteľkou slovenského jazyka a literatúry čabianskej školy a aj gymnázia. Vlastnoručne, nepretržitou veselosťou a so svojou znalosťou slovenského jazyka, ktorú charakterizuje ovládanie literárneho jazyka taktiež ako nárečia, sa stala obľúbenou postavou slovenskej spoločnosti. Počas svojej pedagogickej práce pripravovala svojich žiakov na samé úspešné súťaže, pričom organizovala aj v kruhu žiakov obľúbené rôzne zamestnania na voľný čas. Vedľa toho sa zapojila do slovenského spoločenského života dospelých, stala sa členkou slovenského klubu a klubu mladých slovenských pedagógov. V tomto kruhu spoznala svojho manžela, s ktorým sú hrdí rodičia dvoch dievčat. Opustiac aktívne pedagogické povolanie, v rámci ktorého vykonávala prácu aj vychovávateľky, členky komisie jazykových skúšok, zapojila sa do viactich, v prvom rade slovenské hodnoty zachovávajúcich, spoločenstvo združujúcich skupín, o aktivitách ktorých podala správy do slovenských časopisov Maďarska. Je tajomníčkou spevokolu Čabianska ružička, výšivkárskeho krúžku Rozmarín a spolku slovenských Seniorov.

S nesmiernym množstvom dobrovoľníckej práce pomáha Čabianskej organizácie Slovákov – Domu slovenskej kultúry až dodnes. Prajne pomáha každému slovenskému spoločenstvu.

pokračovanie na strane 2.

pokračovanie z 1. strany

Magyar nyelvű méltatás:

Korcsokné Varga Anna 1949 novemberében született egy szarvasi szlovák család negyedik gyermekeként.

Gyermekkorától kezdve egész életútját áthatotta sokrétű tevékenysége, mely folyamatosan kapcsolódott a szlovákséghoz. Szarvasi kisiskolásként, majd csabai gimnazistaként is nemzetiségünk értékeit bemutató, őrző tanórán kívüli tevékenységekbe kapcsolódott be, mint a néptáncegyüttes, szlovák szavaló- és színjátszókör, vagy az iskolai énekkar. Szegedi szlovák pedagógiai tanulmányainak utolsó évét már levelező tagozaton végezte a szarvasi iskola és diákotthon nevelői és szlovák óraadói felkérés elfogadásával. 1975-ben a csabai szlovák általános iskola és gimnázium szlovák nyelv és irodalom szakos tanári állását vállalta el. Segítőkészségével, törhetetlen vidámságával és nyelvtudásával, mely nyelvjárás és irodalmi oldalról is jellemzi, közkedvelt személyisége lett a szlovák közösségnek. Pedagógiai munkássága alatt számos sikeres versenyre készítette fel tanítványait, de a nemzetiséghez kapcsolódó, diákok számára közkedvelt szabadidős tevékenységek szervezését is felvállalta.

Emellett a felnőtt szlovák közösségi életbe is bekapcsolódott, tagja lett a szlovák klubnak és fiatal szlovák pedagógusok klubjának. Itt ismerte meg férjét, akivel két lány büszke szülei.

Aktív pedagógiai pályáját elhagyva, mely alatt nevelői és nyelvvizsgáztatói tevékenységet is végzett, több, elsősorban szlovák értékeket őrző és közösséget összetartó csoportba is bekapcsolódott, tevékenységükről híradásokat írt magyarországi szlovák lapokba. Titkára a Čabianska ružička szlovák nyelvű énekkarnak, a tárgyalkotó Rozmaring hímzőkörnek és a szlovák Seniorok csapatának. Emellett mérhetetlen önkéntes munkával segíti a Csabai Szlovákok Szervezete- Szlovák Kultúra Háza tevékenységét máig is, és önzetlen segítője minden szlovák közösség munkájának.

Výšivkársky krúžok Rozmarín

založili siedmi v roku 2000 pod záštitou Čabianskej organizácie Slovákov – Domu slovenskej kultúry. Jeho prvoradým cieľom je spracovanie motívov Békešskej župy, ich rozširovanie a zachovávanie motívov v Karpatskej kotliny. Pri vysokovzdelanom vedení spod ich rúk vychádzajú vysoko hodnotné práce, ktoré obohatia našu kultúru. Už aj v prvom roku zožali pekné úspechy, veď na kvalifikovaní dosiahli 6A a 11 B produktov, počet ktorých do konca 2010 rozrástol na 98A, 120B a 3 darčeky. Zúčastnili sa konkurzov, v roku 2004 na Celoštátnej textilnej konferencii im udelili mimoriadnu prvú cenu. Po tomto bez prekážok dosiahli samé pekné výsledky. V súčasnosti ich evidujú ako vyzdvihnutú poprednú odbornú skupinu. V roku 2010 im udelili najvyššie odborné uznanie, cenu Granátového jabĺčka.

Pri ich práce v tradičnom vnímaní, hodnoty ručných prác našich predkov, šíri motívy našich dedov, alebo vzory čepcov našich slovenských babiek, zdedia a rozširujú ich na spotrebných a pamätných produktoch, vyhovujúc moderným požiadavkám. Pred niekoľkými rokmi zaviedli aj dielňu tkania. Svoje práce a tým aj dedičstvo našich predkov pravidelne prezentujú na výstavách a jarmokoch na miestnej, regionálnej, celoštátnej a medzinárodnej úrovni, ktoré postupne pretvorili na interaktívne stretnutia, so zapojením záujemcov do vyskúšania základných fortieľov. Takto zapojili do sveta našej ľudovej kultúry čoraz väčší kruh obyvateľov.

So svojou činnosťou splnia aj rolu budovania spoločenstva, veď ich počet zo začiatočných 7 dnes už prevýšil štyridsať osôb. Krúžok nielen zachováva naše starodávne tradície, ale srdcom, dušou a vysokou odbornosťou ich aj odovzdáva mladším generáciám.

Magyar nyelvű méltatás:

A Rozmaring hímző kör 2000-ben alakult 7 alapító taggal a Csabai Szlovákok Szervezete - Szlovák Kultúra Háza égisze alatt azzal a céllal, hogy elsősorban Békés megye motívumait dolgozzák fel, mely mellett az egész Kárpát-medence régióinak motívumvilágára kiterjedően népszerűsítsék és megőrizzék azt. Magasan szakképzett vezetés mellett igen értékes munkák kerülnek ki kezeik alól, s gazdagítják kultúránkat. Már megalakulásukat követő évben nagy sikereket értek el, zsűrizésen 6A és 11B kategóriás minősítést nyertek,

Členky spolku Rozmarín na podujatí udelenia vyznamenania „Za čabianskych Slovákov"

pokračovanie z 2. strany

melyek száma a 2010. év végéig összesen 98A, 120B és 3 ajándékra nőtt. Számos pályázaton is indultak, s már a 2004 évi Országos Textiles Konferencia pályázatán kiemelt első díjat nyertek el. Ezután törhetetlenül jöttek a szebbnél szebb előkelő pályázati eredmények. Mára az ország kiemelt szakmai csoportjának számít, 2010. évben elnyerte a legmagasabb szakmai elismerést a Gránátalma díjat.

Hagyományos értelembe vett kézimunkáik mellett, nagyapáink hordta szűrök hímzett motívumát, vagy szlovák nagyanyáink főkötőmintáit motívumként használva új, a modern kor igényeinek megfelelő használati- és emléktárgyakon örökítik át elődeink kézimunkás értékeit, s terjesztik azt. Néhány éve szövő szakágat is beindítottak. Munkáikat, s ezzel elődeink örökségét rendszeresen mutatják be kiállításokon, vásárokon – helyi, régiós, országos és határokon túl is, melyet egyre gyakrabban tettek interaktívvá, s kapcsolták be az érdeklődőket az alapfogások és fortélyok kipróbálásába, mellyel egyre szélesebb kört vontak be népi kultúránk világába. Tevékenységükkel a közösségépítő szerepet is betöltenek, hiszen tagságuk évről évre nő a kezdeti 7 főről, ma már a negyven főt is átlépte.

A szakkör nemcsak megőrzi ősi hagyományainkat, hanem szívvel-lélekkel, nagy szakértelemmel tovább is adja azokat.

Ďalšie vyznamenania Slovákov

Cena **Za našu národnosť**-*udeľuje ju Celoštátna slovenská samospráva:*

Anna Molnárová (Slovenský Komlóš), bývalá učiteľka slovenčiny v Čanádalberti a v Pitvaroši

Ženský spevácky zbor Rozmarín, Baňačka

Mária Žiláková, docentka doktorka univerzity v Budapešti. (rod. vo Veľkom Bánhedeši)

Za Slovákov v Békéši – *udeľuje Slovenská samospráva Békešskej župy (3.12.2011) ocenenie:*

Pavol Petrovszki, Békéš

Pavol Petrovsky sa narodil v r. 1923 do sedliackej rodiny. Už ako dieťa dal najavo svoju záľubu a talent, veď kde si našiel miesto, tam nakreslil niečo. Vyučil sa za mäsiara, po čom sa stal vojakom. Koncom vojny sa zapojil do Kruhu čabianskych výtvarníkov. pod vedením Jozefa Mokosa. V roku 1947 Ján Kmetty mu ponúkol bez prijímacích skúšok Umeleckú vysokú školu, ale následkom prežitia vzdialenosti od rodiny a na prosbu matky ponuku neprijal. Tak ostal „amatérskym" maliarom.

Okrem jeho malieb môžete sa zoznámiť aj s jeho reliéfmi a drevorezbami, keramikou a kresbami. Svoju tvorbu, ktorá je vytvorená rôznymi technikami, pravidelne prezentoval na samostatných výstavách v Maďarsku a v zahraničí od roku 1947. Vystavoval napríklad v Múzeu Mihálya Munkácsyho (1985), v Dome slovenskej kultúry (1997 a 2008), v čabianskej slovenskej škole (1997) a v Trebišove (1985). Jeho tvorbu charakterizuje lokalpatriotizmus a úzka spätosť s prírodou. Jeho portréty svedčia o hlbokom humanizme. Svoju identitu potvrdí aj tým, že pri sčítaní ľudu ako materinský jazyk si zapísal slovenčinu.

Ars poetiku pána Petrovského by sme mohli presadiť aj do nášho národného bytia:

„Som maliarom prírody. Mám nádej, že toto čaro, prírodu, ktorá nás objíma, napokon nezmyselne nezničíme, veď prostriedkom toho založíme fundament aj nášho pominutia. Skôr – neskôr každí musí na to dojsť! So svojimi obrazmi podľa mojej schopnosti by som chcel obrátiť pozornosť na zachovávanie vhodnej krásy prírody. Nechcem maľovať pustnúci život!"

Pán Petrovszki s rodinou

PARTNERSKÉ VZŤAHY NAŠICH SLOVENSKÝCH OSÁD

Po styku Čabasabadi-Hradište Vám predstavíme aktivitu roka 2011, týkajúcu sa družobného styku **Čorváš-Sládkovičovo**

26. februára 2011

Súťaž vo výrobe klobásy v Sládkovičove.

Členovia slovenského spolku z Čorváša pomocou Čabianskeho slovenského osvetového centra boli v meste Sládkovičovo 26. februára 2011 na VII. ročníku fašiangovej zabíjačky a IV. ročníku medzinárodnej súťaže vo výrobe klobásy.

Z dvadsaťdva súťažiacich družstiev sme vyhrali prvé miesto. No to bolo čudné.

Tak ako v Békéšskej Čabe, aj tu boli veľmi pekné reprezentácie zabíjačkových výrobkov, pagáčikov a pálena. Všetci účastníci (z Čiech, Talianska, Maďarska tak aj zo Slovenska) ako veľká rodina vytvorili veľmi veľkú a dobrú atmosféru. Nepolitizovali, len sme sa cítili dobre.

Potom skupina ešte bola v hlavnom meste Slovenska v Bratislave. Tu sme pešo obdivovali mestské pamiatky. V nedeľu skupina sa vybrala domov.

2. apríla 2011. sme dostali pozvánku na 60. výročie CSEMADOKu.

V sobotu 2. apríla 2011 sa v budove Inovatechu v Sládkovičove uskutočnil slávnostný večer pri príležitosti založenia ZO Csemadoku v Sládkovičove. Po slávnostnom príhovore primátora mesta a podpredsedu Csemadoku v Sládkovičove Ing. Antona Szabóa začal krásny a pestrý program účinkujúcich z domova a zo zahraničia. Veď súbory alebo skupiny ako citarová skupina Tisza 83 z Tiszakécske (Maďarsko), spevácky zbor Zoltána Kodálya z Galanty (Slovensko), spevácka skupina Vivat Bacchus z maďarského Pécsu a folklórny súbor Megyer z Veľkého Medera (Slovensko), patria vo svojom odbore medzi špičkové.

24-26. Júna 2011, piatok

V poradí už tretia svätojánska noc, ktorú spoločne zorganizovali mesto Sládkovičovo a obec Malá Mača. Počasie síce nebolo ideálne, ale aspoň nepršalo a tak sa na peší pochod zo Sládkovičova do Malej Mače vydala veľká skupina turistov, medzi ktorými boli sme aj my z Csorvásu a Gerendásu. V Malej Mači pri obecnom úrade nás čakali domáci účastníci a spoločne došli ku kostolíku, kde bolo pre všetkých pripravené občerstvenie, kultúrny program a zaujímavá prednáška o histórii kostolíka, ktorý je kultúrnou pamiatkou.

Sobota

V tomto roku sa kultúrne dni konali na námestí pred firmou Inovatech. Počasie sa s nami síce opäť zahrávalo a ešte na začiatku súťaže vo varení rybacej polievky nám veselo pršalo, ale nakoniec sa vyčasilo

Tradične sme začali už o 13.00 hod.. Osem súťažných mužstiev, ktoré sa podujali navariť to najlepšie „halászlé“, začali ešte v daždi zapaľovať pod kotlíky, ale ani vrtochy počasia neubrali nám z optimizmu a dobrej nálady. Táto súťaž je doménou domácich rybárov a hostí z Csorvásu a Gerendásu a tak nás prekvapili hostia z českých Ivančíc, ktorí navarili vynikajúce „halászlé“ - rybaciu polievku, hoci to nie je ich tradičné jedlo. Porota, ktorej predsedal Ing. Ivan Zachar, po celý čas kontrolovala kvalitu a hygiéniu práce kuchárov, ale hlavne na upršanom začiatku súťaže udržiavala veselú atmosféru medzi súťažiacimi i divákmi.

Hodnotenie bolo ako vždy neľahké a nakoniec boli ocenené súťažné družstvá z Gerendásu (1. miesto), pán Béla Zsille (2. miesto) a družstvo pána Maglóckeho z Csorvásu (3. miesto), družstvo pána Štefana Gyimesiho (4. miesto)

Kultúrny program začal tradičným príhovorom primátora mesta Ing. Antona Szabóa , hostí pána Szilágyi Menyhérta starostu z Csorvásu a Mgr. Jany Heřmanovej, členky Mestskej rady z Ivančíc.

V programe vystúpili z Materskej školy Budovateľská, deti z Materskej školy Fučíková, bábkový súbor Diócska, dve tanečné formácie a speváčikovia.

Vianočná schôdza v Slovenskom klube

19. decembra v pondelok o 10. hodine mali vianočnú schôdzu členovia Slovenského klubu na ulici Békési. Pri príležitosti blížiacich sa Vianoc pozdravila prítomných a želala im príjemné a pokojné prežitie sviatkov *Dr Helena Čičeľová*, poslankyňa čabianskej mestskej samosprávy a členka Slovenskej samosprávy Békešskej Čaby. V kultúrnom programe vianočné básne recitovali Piroska Vargová a Margita Vencelová. Po tradičných vianočných vinšoch a piesní v prednese členov ľudového speváckeho zboru Orgován prítomní dostali darčeky, ktoré rozdávala členom klubu a ich hosťom poslankyňa, Dr. Helena Čičeľová. Od vedúcej klubu, pani Alžbety Ančinovej som sa dozvedela, že balíky zostavili z príspevkov Slovenskej samosprávy Békešskej Čaby, slovenskej školy, podnikateľa Gézu Galisza, členu čabianskeho slovenského klubu Györgya Fehéra, cukrára oceneného zlatým vencom a podnikateľa Henrika Dowidata.

Ďalšie podujatia v decembri

2. dec.	Slovenský deň so žiakmi a škôlkármi vo Veľkom Bánhedeši
7. dec.	Zasadnutie slovenskej samosprávy župného mesta Békéščaba
9. dec.	Zasadnutie redakčnej rady Dolnozemského Slováka v Nadlaku
12. dec.	Oslava Dňa menšín na čabianskom obecnom úrade
12.-15. dec.	Slovenský týždeň v čabianskej slovenskej škole
14. dec.	Vianovce v Čorváši
15.dec.	Vianoce v Kétšoproni
16. dec.	Zasadnutie Slovenskej samosprávy župy Békéš
18.dec.	Slováci v Poľnom Berinčoku rozsvietia štvrtú adventnú sviečku na mestskom adventnom venci

Vianočné vystúpenia zborov

Zbor Čabianska ružička a zbor Orgován na slovenských evanjelických bohoslužbách zaspievali kračúnske piesne

Dohoda o spolupráci

uzavretá 5. dec. 2011

medzi organizáciami Slovákov žijúcich v zahraničí: Maďarsko, Rumunsko a Srbsko na základe dobrých výsledkov spolupráce v r. 2011 **sa dohodli pokračovať v spolupráci, v roku 2012 sa spolupodieľať na nasledujúcich spoločných projektoch** a určili gestorstvo jednotlivých projektov nasledovne:

Názov projektu	**Gestor**
Putovná súťaž zo slovenských dolnozemských reálií pre stredoškolákov	DZSČR
Metodický časopis Slovenčinár	CSS (Metod.centr.)
Seminár slovenských dolnozemských pedagógov	NRSNMS
Slovenské ľudové remeselníctvo – tábor pre deti z Dolnej zeme	DZSČR
Medzinárodný workshop: Slovenská mládež na Dolnej zemi a jej implikácia do života komunity	SEP
Letný zborový kamp	ASP
Cez Nadlak je ... – prehliadka sólistov slovenskej ľudovej piesne na Dolnej zemi	DZSČR
Medzinárodný slovenský mládežnícky festival v Čerpotoku	DZSČR
Spolu na javisku – stretnutie slovenských dolnozemských divadiel	CSS (Vertigo)
Celodolnozemský folklórny festival Na jarmoku	ČOS
Dolnozemský jarmok v Bratislave (alebo v Békéscsabe)	ÚKVS
Časopis Dolnozemský Slovák + 4 knižné prílohy	KVSIK
Internetový portál dolnozemských Slovákov – údržba a obsahové rozvíjanie	ÚKVS
Cena Ondreja Štefanka. Sprievodný medzinárodný seminár *(presný názov seminára naformuluje gestor neskôr)*	KVSIK
Workshop mladých slovenských umeleckých tvorcov z Dolnej zeme	MSS
Encyklopédia Slovákov žijúcich v zahraničí pre deti a mládež	SEP
XX. ročník prehliadky slovenkých filmov s odborným seminárom	CSS (Vertigo)
Rozhlasová súťaž pre mladých recitátorov	ASP
Stretnutie slovenských dolnozemských učiteľov	MSS
Choreografický kurz pre Slovákov na Dolnej zemi	NRSNMS
XX. letný dramaticko-hudobný tábor pre žiakov ZŠ na Slovensku	CSS (Vertigo)
XIX. ročník detskej dramatickej tvorivosti Deti deťom	CSS (Vertigo)
Výstava súčasného slovenského dolnozemského výtvarného umenia	NRSNMS
Ekumenické stretnutie slovenských dolnozemských cirkevných spevokolov	CSS
Čabiansky kalendár	ČOS

Výzva Úradu Slovákov žijúcich v zahraničí

Slováci žijúci, študujúci a pracujúci v zahraničí majú určité termíny. ZAREGISTROVAŤ sa musia do 20. januára 2012. Registrácia môže prebehnúť aj poslaním naskenovaných dokumentov emailom. Do 4. februára 2012 vám doručia volebné lístky a následne návratné obálky s hlasovacím lístkom musia byť doručené buď obci, alebo MiÚ Petržalka najneskôr 9. marca 2012.

Ako môžete pomôcť?

Zapojením sa do celosvetovej kampane prostredníctvom vašich krajanských tlačených alebo elektronických médií poskytovať údaje o možnosti volieb vašim členom, priateľom a známym.

Podporné informačné materiály na stiahnutie získate na:
http://uszz.sk/kampan-volim-zo-zahranicia

Presný postup ako voliť poštou zo zahraničia nájdete na:
http://uszz.sk/ako-volit-zo-zahranicia

V mene úradu, by som vám chcel sa týmto poďakovať za zapojenie sa do kampane **„Volím zo zahraničia“.**

Umiestnenie pamätných tabúľ

▲ *Odhalili sme pamätnú tabuľu ctenej osobnosti spätej so slovenskou národnosťou. Slovenský evanjelický učiteľ Ján Pravdoľub Bella prežil v Čabe 38 rokov. Vyučoval po slovensky, publikoval o Slovákoch v Čabe a písal učebnice do škôl. Jeho tabuľa je umiestnená na vonkajšej stene Domu slovenskej kultúry. O Bellovi mal prednášku predseda ČOS Michal Lásik.*

Pri príležitosti stého výročia úmrtia Ondreja Likera Áchima miestna slovenská samospráva a Čabianska organizácia Slovákov umiestnila pamätnú tabuľu na stĺpe mestskej Radnice.

Slová úcty povedala poslankyňa mestského zastupiteľského zboru dr. Helena Csicselyová. Prítomných pozdravil gen. konzul SR Štefan Daňo.

Čabän
Mesačník Slovákov Békéšskej Čaby a okolia

Vydavateľ:Čabianska organizácia Slovákov
Za vydávanie zodpovedajú
predseda ČOS Michal Lásik
a úradujúca predsedníčka Anna Istvánová
(redaktorka Čabäna)
Adresa redakcie:
Dom slovenskej kultúry
5600 BékešskáČaba, Námestie Kossutha 10
Tel., fax: (66) 321-771, (66) 441-750
www.slovak.hu
E-mail: szlovakhaz@globonet.hu
Fotografie: Csaba Lampert
Sadzba, grafická úprava, tlačiareň:
Progresszív Nyomda Kft.,
Békéscsaba, Erkel u. 2.
Náš mesačník vychádza bezplatne,
v náklade 500 výtlačkov, s finančnou podporou
Úradu Slovákov žijúcich v zahraničí
ISSN 1588-3256